

IV НАКЫРЫЛЫШ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КЕРЭШ-ШУРАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ
XXIII УТЫРЫШЫ

Карар № 41

Керэш-Шуран авылы.

29 август 2022 ел.

Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясәндә жирле үзидәрә бештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон,
«Татарстан Республикасында жирле үзидәрә турында» 2004 елның 28 июлендәге
45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Мәслим муниципаль районы
Керэш-Шуран авыл жирлеге уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Мәслим
муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.
2. Үз көчен югалткан дип танырга;
2.1. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран
авыл жирлеге Советының 2009 ел 10 декабрәндәге 29 номерлы «Татарстан
Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турында» карарны;
3. Әлегә карарны Интернет мәғлүмат-телекоммуникация чедтәрәндә
Татарстан Республикасы хокукый мәғлүматының рәсми порталында бастырып
чыгарырга, шулай ук Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлеге
рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлегә карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.*
5. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз карамагымда калдырам.

Керэш-Шуран авыл жирлеге башлыгы

Р.Т.Сафиуллин

Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль
районы Керэш-Шуран
авыл җирлегенен
2022 ел 29 август
41 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советына сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш эш башлаган көннән туктатыла, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләгә белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән күләмдә генә сәләтле дип танылу;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан яки чит ил гражданы аның нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга мөмкин булган Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгыннан чыкканда, Россия Федерациясенең халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданства) булганда яисә чит ил территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документы булганда;
- 8) сайлаучылар фикере буенча;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жиберү;
- 11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;
- 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.
- 13) аның жирлек башлыгы, муниципаль район составындагы жирлекнең вәкилләкле органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.».

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлегенә Совет депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр бу нигез Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлегенә Совет муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлеге гаризаның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлегенә Советна керү көне санала.

4 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлегенә Совет депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ булган таныклыкка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлегенә Совет тарафыннан раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген азат ителмәгән нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару

белән бергә алып бара, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге уствы белән билгеләнгән очрақлардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегенең формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы карауга Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы карарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мәрәжәгатен юллау;

е) дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданныр хокуклары бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүнә таләп итеп мәрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территорияль иҗтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге уставында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы Реглементында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышын үткөрү вакыты һәм урыны турында, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышында катнаша алмаганда депутат бу хакта алдан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокукы:

1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы комиссияәренә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;

2) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран

авыл җирлеге Советы төзелә торган органнарны формалаштыру һәм Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы сайлый (билгеләнә, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары буенча фикер белдерергә;

4) хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы хокукый актлары проектларын кертергә;

5) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы көн тәртибенә, тикшерелә торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышында чираттан тыш хисапны яки Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы күзәтчелегендәге теләсә кайсы органың яисә вазыйфаи затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданның иҗтимагый әһәмияткә ия булган мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышлары беркетмәләргә эчтәлеге белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы тиешле комиссия тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы даими һәм вакытлы комиссияләргә эшендә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советыда үзе әгъза булган комиссияләргә эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләргә эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңеш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләргә йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләргә йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләргә кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль

районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, оештыру-хокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан карарларның үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы яисә аның комиссиясенә хәбәр итә

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышларында җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы тарафыннан булдырылган яки төзелгән башка органнар җитәкчеләренә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат таләбе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәҗәгәте, ул Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы карары белән депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышыда Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе җибәрелгән җирле үзидарә органы җитәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе аңа 30 көннән дә соңга калмыйча яки Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән башка срокта язма формада җавап бирергә тиеш. Җавап депутат таләбе җибәрелгән орган җитәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Таләпнең инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Таләпнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы җирле үзидарә органын, җирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл җирлеге Советы билгеләгән вакытка кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап бирүгә мәҗбүр итәргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәҗәгәте

1. Депутат мөрәҗәгәте дип депутатның дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга һәм иҗтимагый берләшмәләргә аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр

алу максатыннан, язмача мөрәжәгәте санала.

2. Депутат мөрәжәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрән карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгәтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгәт җибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә моңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгәтләрән карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрән һәм законлы мәнфәгәтләрән тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятьләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә, аларның исемлеге һәм тәртибе муниципаль номатив хокукый актта билгеләнгән.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки карала торган мәсьәләләр буенча уртақ эшчәнлек һәм позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран

авыл жирлеге Советы депутатның аның сайлау округында башкарылган эше, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлеге Советы, аның органнарының карарлары һәм күрсәтмәләрен үтәве турындагы мәгълүматын тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутатка законнарны, муниципаль берәмлекләренә вәкилләклә органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Керэш-Шуран авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан чираттан тыш кабул ителү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сер буларак сакланмый торган мәгълүмат алу хокукына ия.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәү;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими нигездә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданның, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан оешмаларның, иҗтимагый берләшмәләренә, дөүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирү;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тоту;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәү;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәү;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәү;

9) дөүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрен саклау, шулай ук гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратмау;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар

нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

1) шәхсән яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәясәи партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) түләүсез нигездә катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә түләүсез нигездә коммерцияле булмаган оешма белән (сәясәи партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органында, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында яки съездда (конференция) катнашудан тыш) идарә итүдә катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) идарә органнарында һәм гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың ревизия комиссиясе алдында түләүсез нигездә муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклау;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм граждандлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансланырга тиеш түгел;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турында эш буенча

яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы утырышларда билгеләнгән дисциплина һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керә торган башка депутатлар, вазыйфаи затлар һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә;

3) депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда кулланмаса һәм таратмаса, әгәр бу мәгълүматлар дәүләт, хезмәт, коммерция серен, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсәләр;

4) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләргә хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар эшчәнлегенә, вазыйфаи затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнырга йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эшләр, шулай ук аның абруена яисә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советына зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән тыелырга;

6) вазыйфаларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтна булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы билгеләнгән гавами чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге уставы, Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы Керәш-Шуран авыл җирлеге Советы муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу очраklarында, шулай ук аларның торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын тикшергәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикере, тавыш биргәндә белдерелгән позициясе өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен җинаять яки

административ җаваплылыкка тартыла алмый, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки федераль закон белән каралган башка хокук бозу очрақларына кагылмый.
